

Maternitat, puericultura i engenhèria

Resum de la ponència

presentada pels

Drs. NUBIOLA, MUÑOZ, TRIAS-MAXENCIS i SEGALÀ

a la Generalitat de Catalunya

La fi d'aquesta comunicació no és altra que la de donar a conèixer una ponència que per minories fou presentada a la Generalitat, l'any passat. Ponència que fou subscrita pels Drs. Nubiola, Muñoz, Trias, Maxencis i el que us fa aquesta comunicació.

L'obra realitzada intensament a totes les nacions avançades, és avui molt migrada a Catalunya.

No es demanen pas impossibles; ja sabem que la Hisenda està en baixa forma, però, ja un mínim del que creiem no hem de passar i que a no dubtar pot ésser el començament per arribar a una totalitat el dia de demà.

A Barcelona, els serveis de beneficència estan en lluita. Els de l'Ajuntament amb els de l'Estat, aquests amb els de beneficència privada i aquests entre ells; això fa que no s'obtinguin els rendiments que es podrien aconseguir. S'em dirà que això passa arreu. Sí, és veritat, però arreu també s'han preocupat de lligar-ho, car si solament fos un prurit de fer-ho millor, però és que fins a vegades s'arriba al descrèdit mitjançant campanyes en la premsa o murmuracions.

Anirem, doncs, a veure que és el que tenim a Barcelona.

Comptem a Barcelona amb els serveis següents; depenen de l'Estat, Generalitat, Municipi o Beneficència privada.

1er.—Clínica Obstetrícia de la Facultat de Medicina de Barcelona, a l'Hospital Clínic, amb dispensari, tipus que més endavant descriurem i que anomenarem "Standard".

2on.—Clínica Infància de la Facultat de Medicina, a l'Hospital Clínic, amb dispensari de Puericultura.

3er.—Casa Provincial de Maternitat i Expòsits, amb dispensaris tipus "Standard".

4art.—Casa de Maternologia i Lactància, amb dispensari tipus "Standard" i servei de distribució de biberons i restaurant maternal.

5è.—Servei d'Assistència Social als tuberculosos, amb dispensari i servei de B. C. G.

6è.—Clíniques Infància de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb dispensari de puericultura adjunt.

7è.—Secció d'Obstetrícia del Servei de Ginecologia de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, amb dispensari tocològic adjunt.

Depenen de la Beneficència privada

8è.—Lluita contra la Mortalitat Infantil, amb 7 dispensaris, amb Seccions de Maternitat i Puericultura.

9è.—Asil de Santa Isabel, que té cura d'embarassades solteres i primíparas.

10.—Hospital de nens pobres, amb dispensari de Puericultura.

11.—Hospital Natzaret, amb Clínica infantil.

12.—Hospital Sagrat Cor, amb dispensari de Puericultura.

13.—Clínica dispensari de Ntra. Sra. de la Salut, amb dispensari de Puericultura.

14.—Guardaria per a nens de pit de la Junta de Protecció a la Infància.

15.—Casa bressol del Marquès d'Alella.

16.—Sala Alletament de la Tèxtil Torres.

17.—Empar Maternal, on es té cura de les parteres solteres i de llurs fills.

D'això es dedueix que el nombre de serveis no és pas petit: el que passa és que estan mal distribuïts i mal organitzats i que lluny d'ajudar-se estan, com deia, en competència exigint més despeses per obtenir menys serveis.

En la nostra ponència proposàvem l'organització següent:

Posaríem dispensaris en els llocs indicats en el pla que tenim exposat en l'estand de l'Exposició (Pla de la capital), en total 17, i repartits de la següent manera, segons districtes, d'acord amb la densitat obrera i natalitat: Primer districte, 2 dispensaris; Segon districte, 2 dispensaris; Tercer districte, un dispensari; Quart districte, un dispensari; Cinquè districte, 2 dispensaris; Sisè districte, un dispensari; Setè districte, dos dispensaris; Vuitè districte, un dispensari; Novè districte, tres dispensaris; Desè districte, dos dispensaris.

Aquests dispensaris seran tots del tipus "Standard" i, per tant, constaran de tres seccions:

- a) Consultes per gesta en general.
- b) Consultes de patologia d'embaràs (tuberculosi, sífilis, cardiopaties, etc.).
- c) Consulta de puericultura: nodrissons fins als 2 anys de vida.

Com es veu en el nostre projecte, queden ja ateses mares i fills a tot Barcelona. Per a aquells serveis complementaris (anàlisi, radiografies, etc.), seran adoptats els actuals del servei públic.

Naturalment, els serveis actualment existents i que hem nomenat, s'hauran d'adoptar al tipus descrit i quedar fusionats i sota la vigilància de la Generalitat única que ha de tenir el control de tota la beneficència a Catalunya, si bé admetem la col·laboració de la beneficència privada, la que rebrà subsidi de la Generalitat i per ella estarà també controlada.

A més dels dispensaris proposàvem que hi haguessin tres Maternitats (també marcades en el pla), i que serien:

1er. El servei de Maternitat i Expòsits, degudament ampliat fins a una capacitat mínima per a 200 embarassades i 150 puèrperes i amb reglamentació completament nova i adaptada a les realitats actuals.

2on. L'actual servei de la Clínica d'Obstetrícia de la Facultat de Medicina (Hospital Clínic).

3r. Els serveis de Parts annex a la sala de Ginecologia de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, degudament ampliat, totes amb dispensaris "Standard".

Fins ara hem parlat de les mares; aquestes queden ja ateses; però, i els infants? És que tenen algun lloc per quan estan malalts? I les mares solteres que volen alletar el seu fill, és que tenen algú

que les reculli? No; no sols no són ateses, sinó que se les llança al carrer sense cap protecció, fent l'única fi que poden seguir: o abandonar llur fill o ésser en general unes perdudes. Això ho veiem a bastament cada dia. És per això que vàrem pensar en crear quelcom nou: el Casal de l'Infant.

Què és el Casal de l'Infant? Seria la institució que garantitzaria l'assistència al nodrissó malalt i el bon alletament matern o artificial dels necessitats; a més, seria l'empar maternal a la mare que volgués alletar llur fill.

Aquest serà capaç per a estatjar-hi fins a 200 nodrissons i les mares que com hem dit vulguin alletar llurs fills i per la seva condició social o altres circumstàncies no puguin fer-ho, continuant el seu treball en domicili propi.

Aquest Casal de l'Infant tindrà grans sales on les mares podran dedicar-se a petits treballs (costures, flors de paper, petites indústries, etc.), el qual guany els hi seria d'atribuït en la següent forma: el 50 per 100 seria lliurat setmanalment a la mare i l'altre 50 per 100 restant passaria a un estalvi que l'hi fóra lliurat al moment de sortir del Casal a fi de fer front a les primeres despeses. Com que el Casal no seria un negoci ni menys una competència, les mares obreres hi treballarien les hores que segons el reglament del treball correspongui i cobrarien el jornal que els pertogués segons el mateix reglament. D'aquesta manera es faria una doble labor d'encarrilament i ensenyament d'aquestes mares i a l'ensem hauríem lograt un humanitari fi, ja que els nodrissons serien ben alletats per llurs mares i contribuïrien a crear gent forta per al demà.

Aquest edifici tindria també una part d'ensenyament per als metges que vulguessin especialitzar-se en Puericultura.

Ara bé, se'ns dirà: i els casos en què no sigui possible o convenient l'internament de la mare? En aquests casos s'haurà de recórrer al suministre de biberons; al subsidi a la mare, que alleti, a la creació de restaurants maternals (avui escassíssims) i a la creació de sales d'alletament a les fàbriques.

Una oficina central portarà la cura de tota distribució de malalties, crides d'urgència, estadístiques, capital i contrades catalanes, centre d'informació per al públic i distribució de medicaments i productes alimentaris a cada dispensari i a sollicitud del mateix.

Això és el que a la capital es refereix.

En crear aquesta Ponència, no oblidàrem el referent a la qüestió rural, potser la més descurada i desproveïda de mitjans, on els companys veuen les pobres mares sense moltes vegades poder prendre una decisió per falta d'un lloc o medi apropiat. L'Estat fa uns anys es va preocupar de què les mares tinguessin una bona assistència, i així, amb un R. D. del 12 de desembre del 1928, obligava a tots els Ajuntaments de més de 10.000 ànimes a què tinguessin un tocòleg i en tot cas que es reunissin 2 ó 3 Ajuntaments i nomenessin també tocòleg. L'obra era bona, pero no fou així en portar-ho a la pràctica. Molts dels Ajuntaments no han acomplert el decret i altres han continuat amb el mateix titular, que a vegades no era potser tocòleg i desconeixia l'especialitat.

En la nostra ponència ens preocupem primer de l'organització del lloc; és per això, que d'acord amb l'estadística de natalitat i densitat obrera feia per les contrades catalanes una distribució de grans dispensaris on es podien atendre aquestes urgències; a més, la distribució ha estat feta segons la confluència de vies de comunicació i així en els plans que estan exposats en el nostre stand hi ha un amb els dispensaris marcant-hi les vies de comunicació i altre en el qual es pot observar la natalitat i densitat obrera.

Els dispensaris comarcals, que constaran de tres cossos. (Pot veure's la maqueta a l'*stand*.) Un, per visites d'embarassades normals; altre, per patologia d'embaràs (sífilis, tuberculosi, cardiopaties, etc.), i altre per Puericultura, amb els seus annexos. A més, d'un servei d'ambulància per urgències. Aquests estaran regits per tocòlegs amb el títol que ja avui dóna l'Estat a tota Espanya i que segons decret *s'exigeix* per a ocupar les places de tocòleg dels Ajuntaments. En la resta de pobles es procurarà que el metge tingui les nocions de tocologia i puericultura suficient per a saber conèixer en quin moment ha d'enviar a l'embarassada al centre comarcal, si és que ell no està en condicions de resoldre-ho. Si la pacient no estigués en condicions de poder ésser traslladada, en aquests casos el metge pot sol·licitar l'auxili del tocòleg de la comarca.

Com hem dit, aquests dispensaris són per a les urgències, si el cas fos distòcia que pogués ja preveure abans del part el metge els recomanaria l'ingrés en les grans maternitats establertes en les capitals de província. Aquests dispensaris viuran a expenses dels Ajuntaments que convergeixin en aquell centre comarcal, natural-

ment amb una aportació proporcional, a més d'un auxili de la Generalitat de Catalunya.

Les maternitats, que estaran establertes a Girona, Lleida, Tarragona i Barcelona seran del mateix tipus, és a dir, tindran els mateixos serveis, però, naturalment, proporcionats a les necessitats de cada capital.

Els dispensaris, dels que també hem acompanyat un pla-maqueta de la distribució, estaran establerts d'acord, com hem dit, amb la natalitat, densitat obrera i vies de comunicació, als llocs següents: *Girona*, amb 3 dispensaris a Sant Feliu de Guíxols, Figueras i Olot. *Lleida*, amb 3 dispensaris, a Tremp, Seu d'Urgell i Tàrrrega. *Tarragona*, amb 3 dispensaris: Tortosa, Reus i Valls. *Barcelona*, amb 6 dispensaris a Vilanova, Igualada, Manresa, Sabadell, Mataró i Vich.

En la nostra ponència l'acompanyem amb un pressupost aproximat de sosteniment dels dispensaris a ciutat i a ella em remeto al qui pugui interessar la distribució de despeses i altres conceptes. També suggerim les fonts d'ingressos.

Tota aquesta ponència a què vinc referint-me en aquest treball fou feta amb el càlcul de les urgències que ingressen a la Clínica Obstètrica de la Facultat de Medicina de Barcelona (Pla a l'*stand*), i després d'estudiar detingudament les necessitats, tant de la capital com rurals, a més de fer un repàs del que pot haver-se organitzat fora d'Espanya. Els seus autors, Drs. Nubiola, Muñoz, Trias i Maxencs i Segalà han volgut que jo us en parlés i us la donés a conèixer. Així, si algú s'interessa per aquesta ponència, pot veure a l'exposició els gràfics i l'original de la ponència.